

MAGISTERSKÝ OBOR SOCIÁLNÍ A KULTURNÍ EKOLOGIE FHS UK

Posudek na diplomovou práci Dobré místo pro život v podmínkách CHKO: Případová studie
obce Bedřichov v Jizerských horách

Bc. Michaela Buzínová

Diplomová práce Michaely Buzínové se zaměřuje na problematiku života v horské obci, která musí zvládat rozdílné nároky sportu, rekreace, víkendového bydlení a běžného života. V širokém kontextu trvale udržitelného života a kvality života se autorka věnuje vybrané případové studii obce Bedřichov, kterou účelově zvolila jako příklad obce, kde se vyrovnávání různých zájmů daří.

Práce je poněkud nepřehledně členěná do 10 kapitol, přičemž celých 7 kapitol na pouhých asi 17 stranách se věnuje výkladovému rámci. Studentka v práci nevytvořila jednotné a zřetelné teoretické východisko, protože v jednotlivých kapitolách relativně nesouvisle představuje nejrůznější pojmy od kvality života, přes problematiku horských oblastí, udržitelný rozvoj, udržitelný turismus až po téma krajiny a víkendového bydlení. U žádného nejde do hloubky a zůstává na úrovni všeobecného představené pojmů.

Práce nemá vstupní hypotézy, bohužel však nemá ani stanovenou výzkumnou otázku. Studentka hovoří o výzkumném problému nebo o cílech, výzkumné otázky však formulovány nejsou a práci to škodí.

Studentka zvolila výzkumný design případové studie, kterou správně charakterizuje jako přístup, který umožňuje studovat jev v kontextu a využívat současně různé metody sběru dat a různé zdroje dat. Studentka vedla 12 polostrukturovaných rozhovorů (chybí datum vedení rozhovorů a délka), které představují hlavní zdroj dat a studentka je v práci analyzovala a interpretovala. Dále uvádí, že si vedla terénní deník, ale jednak není zřejmé, co bylo jeho účelem (nestačí, že se týkal „průběhu výzkumu“), a nikde v práci na něj studentka neodkazuje jako na zdroj dat. Dále uvádí, že využila dokumenty, ale v práci chybí jejich seznam a opět, například na údajně použité záznamy ze zasedání zastupitelstva nikde neodkazuje. Celkově se tedy zdá, že hlavním a spíše jediným zdrojem dat byly rozhovory. Tím zůstává potenciál případové studie zčásti nevyužitý. Případová studie také nemá časové ohraničení.

K analýze rozhovorů studentka použila rámcovou analýzu, údajně dle Ritchie a Spencer (1994). Vzhledem k rozsahu popisu metody a způsobu jejího využití v práci však pochybuji, že

studentka čerpala přímo z tohoto zdroje. Pokud z něj přímo nečerpala, měl by v práci být pouze zprostředkovaný odkaz (například Ritchie a Spencer 1994, cit in Hendl 2005), jinak vzniká zavádějící dojem, že zdroj byl použit.

Analýza samotná je pouze popisná. Studentka identifikovala hlavní témata v rozhovorech a jedno po druhém je představuje. Cílem kvalitativního výzkumu je však identifikovat podstatné rysy zkoumaného jevu, ukázat je v jejich variabilitě, dimenzích či polaritách a ideálně vytvořit typologii, která umožní zkoumanému případu lépe porozumět. Studentka prezentovaná témata nedává do vztahu, v závěru se nedovíme, zda se v rozhovorech daly identifikovat nějaké specifické vzorce (například rozdílné způsoby vyrovnávání se s náporu turismu vzhledem k rozdílnému vnímání Bedřichova jako domova; zda hrála roli délka života v obci nebo role aktérů v obci apod.). V tom je tedy přínos studie limitovaný. Na druhou stranu studentka přehledně představuje témata z rozhovorů a ve výsledku může práce fungovat jako určitá ilustrace či příklad problémů, kterým obce typu Bedřichova v současnosti čelí. V tom si myslím, že má své opodstatnění.

V analytické části bych ještě chtěla upozornit na některé otázky:

- V části „Představení obce“ (10.1) je kdo ví proč zařazena analýza toho, co o obci ví informátoři; správně by to možná mohlo být v části 10.2. „Vnímání obce“.
- Část „Diskuse“, zařazená vždy za úryvky z rozhovorů je spíše jakýmsi shrnutím či interpretací, ale o diskusi nejde. Žánrově je to také trochu mimo (diskuse je běžná ve zprávách z kvantitativních výzkumů).
- Proč jsou „Kladné a záporné stránky“ zvláštním tématem, když autorka zároveň další „klady a zápory“ řeší v rámci ostatních témat? To je nesourodé a nesystematické.
- Když se téma výstavby prolínalo všemi rozhovory (s. 65), proč z něj studentka neudělala ústřední kategorii analýzy, ke které by se pokusila ostatní vztáhnout?

Závěrečná „Diskuse“ na s. 69 není diskusí a není ani souhrnem hlavních zjištění. Samotný „Závěr“ je velmi krátký a strohý, studentka se v něm nepokusila najít širší relevanci svých zjištění, ani hypoteticky uvažovat o jejich významu pro další podobné případy apod.

Studentka pracuje s dostatečným množstvím literatury, problém je, že se netýká žádného tématu do větší hloubky, vše je povrchní. Při práci s literaturou vítám, když studenti odkazují na stranu i tehdy, když nejde o doslovný citát, ale též tehdy, když přebírají konkrétní data, argumentaci nebo pohled na problém. Ukazuje to, že měli skutečně zdroj v ruce a pracovali s ním. Je to znak pečlivé a důvěryhodné práce s literaturou. Studentka v této práci na strany

neodkazuje a místy působí podivně, když odkazuje pořád stejně na tentýž zdroj 4x po sobě. Trochu bizarní také je, když na s. 22 studentka cituje seznam zákonů ze sekundárního zdroje. Neměla by o existenci těchto zákonů vědět – je nutné toto citovat v uvozovkách?! Studentka na dvou místech cituje špatně zdroj (v textu uvádí jen 1 autora ze dvou nebo tří – s. 14 Uysal, s. 19 Zimmermann).

Po formální stránce jsem neodhalila nedostatky, kromě chyb v textu (např. „výzvy a hroby“ na s. 19, „občas“ místo občan atd., místy chybné formulace; kvalitu textu také snižuje několik nedokončených vět).

Celkově lze říci, že práce nemá teoretické zobecnění a ani vědeckou přidanou hodnotu. Hlavními slabinami práce je nevypracovaný teoretický rámec a málo důkladná práce s literaturou, dále chybějící výzkumné otázky a velmi stručné závěry, bez širší relevance. Práce má od úvodu po závěr jen 61 stran, což není na případovou studii a kvalitativní výzkum nijak impresivní. Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením dobře a navrhuji 5-7 bodů.

Otázka pro diskusi před komisí

Je evidentní, že ne všichni aktéři, se kterými jste hovořila, se dívají na změny v Bedřichově stejně. (1) Mohla byste zrekapitulovat hlavní rozdíly v jejich postojích k růstu turismu a s tím spojené výstavby? (2) Mohla byste dále na základě vaší analýzy říci, s čím tyto rozdíly souvisí?

V Praze dne 26. ledna 2020

PhDr. Tereza Pospíšilová, PhD.